

UTRECHTSCH PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

UTRECHT 7 Maart.

Z. Ex. de Kommissaris des Konings is gisteren morgen van hier naar Veenendaal vertrokken, om de door het water overstroomde streken te bezoeken. Terwijl Z. Ex. derwaarts was afgereisd, is Z. Ex. de minister van binnenlandsche zaken met hetzelfde doel uit 's Hage over Gorinchem alhier aangekomen, en, na een kort oponthoud, verder gereisd. Onze burgemeester, de heer Kien, is reeds sinds een paar dagen aan de Vaart, waar gelukkig het gevaar nog niet ernstig schijnt. De hoofdautoriteiten waren dus afwezig, toen Z. M. de koning alhier gister des namiddags te 1/27 ure is aangekomen, vergezeld van den chef van H. D. militair huis J. F. graaf du Monceau en 4 adjudanten. Z. M. heeft hier nachtverblijf gehouden in het hotel des Pays-Bas en is heden morgen ten 5 3/4 ure naar de overstroomde streken vertrokken, en wel bepaaldelijk naar den Grebbendijk, van waar Z. M. voornemens schijnt heden avond naar Driebergen te gaan, om naar gelang der omstandigheden zijne reis te vervolgen, of terug te keeren.

Gisteren hebben wij gemeld, dat dien morgen een detachement infanterie van ons garnizoen naar Veenendaal was vertrokken, sedert zijn twee detachementen mineurs derwaarts gegaan, ten einde den dijk, welke den spoorweg beschut, tegen het aandringend water te helpen verdedigen.

Men beweert, dat de toestand van het water van de rivier den Rijn zoodanig is dat de stad Amersfoort zoude kunnen worden overstroomd en dat bij zoodanige overstrooming ook het garnizoen die stad tijdelijk zoude moeten verlaten; dien ten gevolge zouden de vereischte maatregelen door den kommandeerenden officier der veld-art. aldaar zijn genomen, om, in dat geval, de troepen zoolang elders te doen verblijf houden.

De berigten over den stand der rivieren zijn over 't geheel zeer bedroevend. Van alle zijden hoort men de alarmklok luiden, geheele streken staan onder water, en duizende menschen hebben hunne woningen verlaten, daar de overstroomingen de landen in zeeën herscheppen.

Door verschillende doorbraken zijn vele streken van Gelderland, N. Brabant en Utrecht onder water gelopen, en is de schade, aan huizen, vee en velden veroorzaakt, belangrijk. Door de doorbraak van den Bislichschen dijk is de Geldersche landstreek langs den IJssel overstroomd; door de doorbraak van den Grebbendijk bij Wageningen wordt de Geldersche valei boven den Slaperdijk overstroomd en de streken van Veenendaal, Wageningen, Amerongen, enz. onder water gezet; ook de Slaperdijk zou zijn doorgebroken; gisteren is ook de dijk tusschen Eck-en-Wiel en Maurik doorgebroken, waardoor de Thielerswaard zou ondergelopen zijn; door de doorbraak van den Waaldijk, bij Dreumel, zijn de huizen, aan den dijk gelegen, door den vloed verzwolgen en de huizen aan den Ouden Maasdijk weggespoeld. Het tusschen Maas en Waalsche is daardoor ook onder water gezet. De drang van den vloed, met de ijsmassa was op den Bandijk van de Maas gerigt, en deze is daarop, tusschen Alem en Maren doorgebroken, waardoor een groot gedeelte van de provincie Noord-Brabant mede overstroomd wordt. Door de doorbraak van den Westervoortschen Broekdijk, tusschen Arnhem en Westervoort, op twee plaatsen, stroomt het water met een verval van 1 1/4 el binnen den Broekpolder en loopt tot Arnhem en omstreken.

Aan den Grebbendijk is een gedeelte van het achterhuis van den logementhouder *Rutgers* en een schuur door het ijs en het water vernield.

Veenendaal heeft veel schade geleden. De kerk dient om de menschen te bergen, wier huizen vernield zijn of onder water staan.

Maandag was te Nijmegen in de Waal veel ijs afgekomen, waartusschen men stukken van schepen, een paar schuiten, huisraad, enz. opmerkte.

Te Arnhem was de waterhoogte Dingsdag, namiddag 3 ure, aan de peilschaal 6,22 el, + AP. 13,16 el. Het water in het Arnhemse broek was steeds wassende.

De passagiers van de diligence van 's Bosch op Utrecht, waren gisteren juist te voet op het ijs voor Zalt-Bommel, toen de rivier los geraakte. Met spoed hebben zij zich nog naar den anderen kant moeten begeven.

Te 's Bosch waren eenige laag gelegene straten door het snel wassende water ondergelopen; men vreesde voor doorbreken van dijken. Een gedeelte van den dijk van Orthen, bij het fort, is bezweken. Te Alem, waar eene doorbraak is gevallen, zijn de behoeftigen, wier huizen onbewoonbaar zijn, in het schoolgebouw opgenomen.

Te Keulen was de waterstand den 5. Maart, 's morgens 7 ure, 24 voet, met 10 duim was in de 24 uren. De boven-Rijn en de neven-rivieren waren vrij van ijs. De stoombootvaart naar Mainz was weder geopend.

Van de Maas meldt men, dat, na bekomen bericht, dat al het ijs was opgeruimd, reeds eene stoomboot van Katwijk naar Venlo is opgevaren, en 2 geladen kalkschepen, komende van Roermond, voorbij Grave zijn gepasseerd. Te Grave en benedenwaarts is het ijs Zondag en Maandag op alle punten in beweging geweest. Gisteren nacht had zich echter tusschen Maasbommel en Alphen het ijs sterk tot eenen dam gevormd, welke daar veel gevaar deed duchten.

Uit Nijmegen wordt van den 6. Maart gemeld: „Het is stellig, dat al het boven-Rijn-ijs alhier reeds is gepasseerd; ten bewijze daarvan kunnen wij melden, dat heden eene stoomboot van Mannheim alhier is aangekomen. Alhier is het water sterk vallende, zoodat de Lagemarkt, Haven en Steenstraat weder begaanbaar zijn. De Elkomse en Ooysche polders zijn geheel geïnundeerd. De kommunikatie met Millingen is gestremd. In den Ellekomse dam is eene doorbraak van ruim 100 el lengte ontstaan, op eenen afstand van p. m. 400 el der aansluiting aan den Leuthschen Bandijk.

*— Uit Wijk bij Duurstede schrijft men ons van den 6. Maart. Waterhoogte 2.00 El onder nul. De rivier blijft vallende. Voor de stad genoegzaam blank water. Boven en beneden de stad het ijs vast.

*— Uit Deventer schrijft men ons van den 5 Maart des avonds 10 1/2 uur. Het water is tot ruim 6 ellen opgelopen; het ijs heeft zich vreesselijk opgehoopt, boven de brug weer vastgezet, en heeft geheele velden struikgewassen medegenomen, die verward tusschen de ijsschotsen zitten, hetgeen bij den helderen maneschijn een fantastisch gezicht oplevert. Zoo even zijn van den kant van Zutphen kanonschoten gehoord, derhalve doorbraak in de dijken van Bislich en Hetten. Het water is nog wassende, en staat in de stad; beneden de brug is zoo ver men zien kan blank water.

*— Uit Deventer schrijft men ons van den 6. Maart: „Gepasseerden nacht om 3 ure is het ijs

boven de bruggehoofden weer losgeraakt, doch zette zich 20 min. lager op nieuw vast; evenwel is het ook van daar omstreeks 4 ure des middags doorgevoerd. Thans is er betrekkelijk slechts weinig drijfijs, waar tusschen nu en dan geheele struikbosschen, boomen, enz. Ook is een gedeelte van de Zutphen-sche brug voorbij gedreven. Het water is sedert dezen morgen, — nu eenige duimen rijzende, — gemiddeld 6,30 N. El aan de peilschaal, zoo dat nog ruim 20 Ned. duim rijzing noodig zijn, om den Snippelingschen dijk te doen overloopen. De hier aangerigte schade is betrekkelijk gering, en bepaalt zich tot de brug en de kaden. Door het doorbreken van het zoogen. Zomerdijkje zijn ook de landerijen om Twello en Wilp onder gelopen, en is rondom alles blank water. Aan weerszijden van de rivieroever staat in de huizen 2 à 3 voet water, zoodat de bewoners boven de huizen en het dak uit en ingaan; aan de overzijde der rivier is de nacht in vreesselijke angst doorgebracht, daar ieder bewoner vreesde, dat zijn zwak huisje niet tegen de soms met vreesselijke vaart aandrijvende ijsschollen bestand zoude zijn; door het stille weder is echter alles bovenmate gelukkig afgeloopen en blijft — de vrees voor het ijs zoo goed als geweken zijnde — nog enkel de last van het water over, waardoor tevens alle poorten aan de rivierzijde, alsmede de wegen naar Zwolle en Zutphen onbruikbaar zijn.

„De posten zijn na eenige vertraging nog aangekomen.”

— Uit Middelburg schrijft men van den 5. Maart: De aanhoudende zuistweste- en westewinden van de laatste dagen hebben de ijsschotsen in ontzettende menigte en van verbazende grootte tegen de westelijke kusten van dit eiland voortgestuwd, waardoor aan de zeeweringen, voor zoo veel betreft de rijswerken aan den Westkapelschen zeedijk, belangrijke schade is toegebracht.

Door de dadelijk met kracht aangevangene herstelling dier rijswerken is echter verdere schade voorkomen.

Per telegraaf wordt van Gorinchem, gisteren 4 1/2 ure, door den Hoofdingenieur gemeld, dat de linker Rijndijk des avonds tusschen Maurik en Wielsche veer op 60 el is doorgebroken.

Bij Ingen zou ook eene doorbraak zijn. Er was bevel gegeven tot de opening der overlaten.

Heden Woensdag morgen 8 ure het water te Gorinchem 105 dm. onder noodpeil; in 24 uren 44 dm. gewassen. Het ijs was in beweging. De overlaten onder Dalen en Asperen waren geopend; het Aspersche veld was reeds geïnundeerd.

Van de Killen geene berigten.

Hardinxveld heden morgen 7 ure 2,23 el onder noodpeil.

Uit Arnhem wordt van heden morgen 11 ure 15 min. gemeld, dat de waterstand te Hulhuizen 166 dm. onder noodpeil stond met 26 dm. val; te Pannerden 171 dm. met 38 dm. val; beide blank water. Te Arnhem 91 duim onder noodpeil met 48 dm. val. Weinig drijfijs. Te Westervoort is het ijs opgeruimd, het water 40 dm. onder noodpeil met 5 dm. val.

De doorbraak bij de Grebbe is gisteren tot eene lengte van 150 el toegenomen. Bij Amerongen is de dijk weder in voldoende staat.

Bij Vreeswijk was heden morgen noch was noch val. Voor het dorp blank water, en boven het dorp het ijs nog vast.

— Dagbladen leven bij de indruk van den dag, schreven wij kortelings; die indrukken zijn thans te droevig bijna geheel door de waterberigten ingenomen, dan dat we veel aandacht aan het buitenland kunnen wijden. De nieuwe Czaar heeft de volmagt van prins *Gortschakoff* hernieuwd, en zijne goedkeuring gehecht aan de vredes-grondslagen, reeds door zijn vader aangenomen. De haast waarmede dit is geschied, geeft meer grond aan de hoop, die men op de vredesgezindheid van *Alexander II* boort. Te Parijs waren allerlei geruchten in omloop omtrent oproeren in Rusland, die niet het minste geloof verdienen. De tijding (gisteren in bijna alle onze exemplaren opgenomen) van het sneuvelen van den grootvorst *Michaël* wordt heden wel door alle bladen herhaald; de bevestiging moet nog altijd gewacht worden. Wat van een aanval van de Russen op Balaklava wordt berigt, moet nader worden toegelicht. De reis van keizer *Napoleon* naar de Krim is steeds onzeker; er is nog niet het minste tegenbevel ontvangen en zoowel de inscheping van troepen als die van de keizerlijke drukkerij, enz. gaat te Marseille voort.

Over 't geheel levert de Fransche pers weinig belangrijks over den dood van den Czaar. De *Pays* en *Siecle* bestrijden de hoop op den vrede: de legitimistische bladen zijn het welwillendst in hun oordeel over den gevallen vijand.

Pruissen schijnt meer geïsoleerd te worden, dan immer. Nadat het concept-verdrag van de Fransche regering door de Pr. gezanten was goedgekeurd, was dit naar Berlijn gezonden; in plaats van ook daar te worden goedgekeurd, bracht kolonel *v. Olberg* den 24 Febr. een tegenontwerp, dat dadelijk werd van de hand geworpen. In dat ontwerp wilde Pruisen zelfs niet de uitlegging der 4 voorwaarden aannemen, door Rusland reeds aanvaard. De gen. *v. Wedell* is dadelijk naar Berlijn gereisd, om der Pr. regering onder het oog te brengen hoezeer dit alle verdere onderhandelingen tusschen begonnen zich bij de Duitsche staten raide stemmen te verheffen tegen de verhouding van Pruisen, dat in even moeilijke positie is tegenover Oostenrijk, Rusland en de Westmagten. Voor 't oogenblik staat Pruisen geheel op zich zelve, en de Weener-konferentie zullen toch minder vertraging ondervinden als men vreesde. Lord *Russell* is reeds te Weenen aangekomen.

Reeds gister hebben wij per telegraaf berigt ontvangen, dat de keizerin van Oostenrijk van eene prinses was bevallen. Bijna in alle nummers is die tijding gister opgenomen.

Tegen Cuba, zoo blijkt uit de laatste N. Amer. berigten, moet werkelijk weder eene belangrijke expeditie beoogd zijn. Terwijl die expeditie op breede schaal door N. Amerikanen werd gereed gemaakt, is er op het eiland eene zamenzwering ontdekt, waarin hooggeplaatste personen schijnen gewikkeld. Het geheele eiland was door *Concha* in staat van beleg verklaard.

Eene telegrafische tijding meldt, dat de Pharemond berigten uit Konstantinopel heeft aangebragt tot den 22. Febr. De vaart op den Donau was hersteld; 80 Oostenrijksche schepen namen ladingen granen in. Het *Journ. de Const.* zegt, dat bij terugkeer van het goede wêer *Omer-Pacha* het Russische leger zal aantasten.

— Bij Z. M. besluit van 20. Feb. dezes jaars, n°. 100, is bepaald dat de miliciens der reserve van 1854, mitsgaders het buitengewoon contingent der ligtingen van 1851, 1852 en 1853, tegen den 3. April aanstaanden in werkelijke dienst zullen opkomen, en wel die, welke tot het wapen der kavallerie en de regimenten veld- en rijdende artillerie behooren, in het algemeen voor een jaar, en die, welke bij het wapen der infanterie, de drie regimenten vesting-artillerie, het korps pontonniers en bataillon mineurs en sappeurs zijn ingedeeld, aanvankelijk voor den tijd van zes maanden.

De toevloed, die zich begaf naar de tentoonstelling van voorwerpen van nijverheid te 's Hage, staande voor de wereld-tentoonstelling te Parijs, was reeds zeer groot, dat men een geraden tijd moest wachten voor dat men kon toegaan tot de tentoonstelling. Onder de toeschouwers merkten we vele wettelijke en onwettelijke

— Uit Scheveningen schrijft men, dat ruim 80 pinken ter visscherij zijn afgevaaren.

— De beroemde zangeres, *Mevr. Jenny Lind*, heeft wegens het overlijden van Z. M. den Keizer van Rusland, waardoor het hof in rouw gedompeld is, het concert, dat zij voornemens was te 's Hage te geven, uitgesteld tot na Paschen.

— Men verneemt, dat de burgemeester van Hilvarenbeek (arr. Eindhoven), bij Kon. besluit, voor eene maand in zijne betrekking is geschorst, en wel, omdat hij had toegelaten de ter aarde bestelling van een lijk buiten de algemeene begraafplaats der gemeente, en verzuimd had, alhoewel hierop door anderen opmerkzaam gemaakt, de noodige maatregelen tegen eene tweede dergelijke begrafenis te nemen.

— Den 5. Maart is te Leyden tot doctor in de regten bevorderd de heer *J. Gerdenier*, van Medemblik, na verdediging van *Theses*.

— Gaarne vestigen wij de aandacht onzer stadgenooten op de Advertentie van den in zijn mechanisch kunstvak met eere vergrijsden *Bamberg*, een landgenoot, die, sedert vijftig jaren, het nederlandsche publiek steeds aangenaam onthaalde op telkens nieuwe proeven van de grootste bekwaamheid in het vak der zoogenaamde *Tours de force et d'adresse*, en waarin nog geen vreemdeling hem, den wakkeren en nijveren Amsterdammer, mogt overtreffen. Heeft, verleden jaar, geheel ons Koninklijk en Prinselijk Hof te 's Gravenhage den lofwaardigen kunstenaar en achtenswaardigen burger door een doorluchtig bezoek, bij gelegenheid zijner jubelviering in de Residentie, gaarne welwillend vereerd, wij gelooven, dat het hem, op een dergelijken feestavond, ook te Utrecht niet aan een talrijk belangstellend auditorium zal ontbreken.

Gymnastiek TE UTRECHT.

In het afgelopen jaar hebben wij, meer dan eens, melding te maken gehad van zeer belangrijke en tevens hoogst-aangename avondstonden, toegewijd aan eene openbare voorstelling van de vorderingen, welke de *Gymnastiek* in onze stad, gedurig al meer en meer, maakte, en zoo dan ook aanleiding gaf tot het langzamerhand doen ontstaan van verschillende Vereenigingen onder de daarvoor meest passende benamingen van *Olympia*, *Kalistheneia*, *Nemea* en *Jong-Sparta*, en die allen aanspraak mogen maken op den lof van groote verdienstelijkheid, terwijl sommiger, nu en dan, openlijk afgelegde proeven van goeiofend talent met *Sabel*, *Floret*, *Stok* en *Degen*, verrassend afgewisseld worden door allerlei bewijzen van vluheid en kracht in het *worstelen*, *springen*, *klimmen*, *tillen van zwaar gewigt*, met een woord in alles, wat tot de kunst van den *Gymnast* en den *Volligier* behoort, maar tegelijk ook met andere bevallige en nuttige lichaams-oefeningen, als *dansen*, *zicmen* en *paardrijden*, in naauw verband kan worden gebragt. Het geacht personeel der heeren onderwijzers, — allen *Meesters* in het voeren van het zwaard, en *waaraan* er onlangs een, die in de wapenen was vergrijsd, door den dood ontnomen werd, — is den 23. Februarij, bij gelegenheid eener luisterrijke *Soirée Olympique*, in de zaal naast den Schouwburg gegeven, weér met een *Meester*, den heer *J. van Giessen*, aangevuld. Waren wij, eenige dagen vroeger, getuigen van de gymnastieke werkzaamheden, door de leerlingen van den heer *le France* zoo loflijk verrigt, hier zagen wij, bij gelegenheid dazer *Wapenpromotie*, de heeren *Abspoel* en *Vossenaar*, maar vooral den heer *van Giessen*, die de hield van den avond was, wel de moeilijkste toeren verrigten, en bewijs geven, dat hij en zijne geachte mede-onderwijzers, hier ter stede, de zaak der *Gymnastiek* gebragt hebben tot een trap van volmaaktheid, die, zeker, voor wat de vrienden in dat vak verrigten, in geenen deele behoeft te wijken. Een aantal jongelieden, die hunne aanvoorders wakker ter zijde stonden, zetten, zoowel aan den een als aan den anderen avond, door stoute proeven van goed-genoten onderwijs, allen luister bij, en oogstten, even als hunne verdienstelijke leermeesters luide toejuiching bij de toeschouwers ruimschoots in. Wat de *Soirée Olympique* der heeren *Abspoel*, *van Giessen* en *Vossenaar*, Meesters der Akademische Inrigting *Olympia*, in 't bijzonder glanzend onderscheidde, was de waarlijk prachtige versiering van het lokaal hunner oefeningen, waarin, onder anderen, eene *Wapentrosé* stond opgericht, die door veldstukken geflankeerd en met eene keurige Vaan gekroond werd, waarop men, in vergulde letteren, de woorden las: *IN BELLO PROPUGNACULUM IN PACE ORNAMENTUM* (en *lasterker in den krijg, een sieraal in den vrede*; voorwaar, eene zeer gepaste spreuk, waar het een aanbeveling betreft, die ten doel heeft, om het opkomend geslacht tot flinke

mannen en weerbare burgers te vormen, en hen, door gezonde krachtontwikkeling, ook den geest vrij te doen houden van vadsigheid en radeloosheid, die niet anders dan eene lamdelige Natie kunnen voortbrengen, ongeschikt tot iets groots, maar rijp voor verval en ondergang! — Een vurige geest in een ligchaam van staal, ziedaar wat een volk tot een verheven standpunt voeren kan; en eere dus hun allen, die, zoo bekwaam als de straks genoemde Leermeesters, tot dat edel doel meewerken; eere, die de jeugd een gepast gebruik van dat nuttig onderwijs doen maken, en eere aan allen, die, middelijk of onmiddelijk, tot de bevordering der *Gymnastiek* in ons Vaderland bijdragen, en wier getal, blijkens de breede schaar van toeschouwers, die bij de beide openbare proef-oefeningen waren opgekomen, meer en meer onder ons toeneemt. In oogeblikken, dat er sprake is van GEWAPENDE „*neutraliteit*“ voor meer dan één volk, heeft gewis, de *Gymnastiek* eens luid-spreekende beteekenis, en eene waarde, die méér geldt dan bloot een aangenaam tijdsverdrijf! „*Sine pace, para bellum*,” zeiden de Ouden, hetgeen in nieuwere taal, bij onzen grooten Volksdichter, zeer kernachtig dus luidt:

En wie u schandlijk 't hoofd moog biën,
Laat, jongen, laat uw tanden zien,
Waar eer en pligt het vergen!

H.

Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De beraadslagingen over de wet op de vereenigingen en de vergaderingen zijn voortgezet.

De heer *Thorbecke* wil medewerken tot het tot stand brengen van eene wet, zoodanig als art. 10 van de Grondwet die vordert, doch heeft gemeend, te moeten aanmerken, dat dit artikel wel al de vereenigingen in zich bevat, maar dat hij niet kan toegeven, dat de voorgestelde wijze van kodifikatie de ware zoude zijn; dat bij art. 10 van de Grondwet dergelijke verwarring van taak en van magt niet is bedoeld; — dat de art. 5 tot 10 b. doelen de burgerlijke eigenschap van zedelijke lichamen, en dat dergelijke niets gemeens heeft met het staatsregt, ten ware men het opname in dien ruimen omvang, dat het burgerlijk regt in het staatsregt wordt opgelost en men geene onderscheiding maakt. De spreker heeft ten slotte aangemerkt, dat de voordragt in dat opzigt niet voldoet aan de vereischten, dat hij in het voorgedragen stelsel andere gevolgen voorziet, dan het in de 1 ken van wets-ontduiking en zedeloosheid, alzoov verlangd, dat de art. 5—11 uit de wet zullen worden weggenomen, ten einde te geraken tot het aannemen van eene wet, zoodanig als die bij h. 10de art. der Grondwet is bedoeld.

De minister van Justitie heeft daarop aangemerkt, dat als art. 5—11 mogten vervallen, art. 1 der wet veel te ver zoude gaan; dat alsdan alle vereenigingen het regt zouden hebben om als regtspersonen optetreden; dat zulks volstrekt niet in de bedoeling zoude liggen, en dat eenig verder uitstel in een onbepaald uitstel zoude ontaarden. Dit is den minister zeer ongeraden voorgekomen, en als eenmaal zullende leiden tot eene reaktie, gelijk men thans in Sardinië beleeft, met vernietiging der zedelijke lichamen; — met eenen wetgevenden slag en toeëigening van derzelver goederen. Wat de stichtingen betreft, heeft Z. E. aangemerkt, dat daardoor zedelijke lichamen kunnen worden geboren, waarop men bij eene latere wet zoude kunnen terugkomen, maar dat eene volledige voorziening in deze aangelegenheid in de onderwerpelijke voordragt niet te pas komt.

De heer *Godefroi* licht zijne stelling van gisteren nader toe, en bestrijkt de meening van den heer *Thorbecke*, dat het hier gold eene staatsrechtelijke handeling, dat deze regeling van artt. 5—11 zich oplost in eene regeling van civiele regten en pligten. Het objekt der regeling is: de toelating, van een zedelijk ligchaam, als regtspersoon afhankelijk te maken van de erkenning van het staatsgezag. Die erkenning is eene handeling van den Staat als Staat niet *loco privati*, maar als eene staatsrechtelijke handeling, eene regeling in staatsrechtelijken zin. De erkenning is als 't ware de publiek rechtelijke voorwaarde van het privaat rechtelijk bestaan der korporatie. De heer *Thorbecke* heeft daarop gevraagd, of het hier wel eene geschikte gelegenheid is, maar Spr. vraagt, of het eene ongeschikte gelegenheid is. Geldt het hier heterogene bestanddeelen? Immers neen, want de optreding als zedelijk ligchaam is eene daad van uitoefening van het regt van vereeniging. Spr. moet nog iets in het midden brengen over artt. 5 en volgg. Wat is het doel van het ontwerp? Geenszins het leveren van eene volkomene regeling van het onderwerp der zedelijke lichamen, maar om in onze wetgeving het onmiskenbaar beginsel te brengen, dat erkenning van overheidswege, het levensbeginsel, de voorwaarde moet zijn van de optreding als regtspersoon; in dat beginsel is in onze wetgeving miskend door de onduidelijke slotbepaling van art. 1690 Burg. Wetb., zoo als de

heer *T.* zelf in zijne aantekeningen ad art. 191 der Grondwet te kennen heeft gegeven. En als men nu beweert, dat het beginsel niet baten zal, dan bestrijdt men het beginsel zelf.

De heer *van Rappard* toont in het antwoord der Regering op het voorloopig verslag der Kamer wegens de ontwerpen der grondwets-herziening in 1848 aan, dat de Regering weinig op had met dergelijke zedelijke lichamen.

De heer *Elout van Souterwoude* herhaalt zijn bezwaar, reeds gisteren ontwikkeld, dat, zoo het noodig ware te regelen wat hier geregeld wordt, dit dan eigenlijk bij het burgerlijk wetboek behoorde te geschieden. Nog meent hij, dat art. 1690 Burg. wetb. voldoende is.

De heer *Thorbecke* beantwoordt den heer *Godefroi*, en zegt dat de bezwaren die tegen art. 5—11 gerigt zijn het privaats regterlijk bestaan van zedelijke lichamen betreft, met de daad van erkenning. Spr. erkent dat de erkenning eene zaak van staatsrechtelijke handeling is. Maar de vraag is, of het wenschelijk is haar op te nemen in eene politieke wet. Wat het aangevoerde door den Minister betreft, dat heeft hem tot zijn leedwezen bevestigd in het vermoeden, dat hij bij de eerste lezing van het ontwerp had opgevat, dat men door eene achterdeur wilde inleiden het systema van preventie, hetgeen nu langs de voordeur niet meer kon geschieden.

De Minister van justitie herinnert aan twee bekende ondernemingen, van den Paulowna-polder en van de droogmaking van de Laauwerzee. De nadeelen, die ten gevolge daarvan zijn geleden, zijn bekend. Het was zelfs zoodanig, dat als men bij geakkrediteerde notarissen te Amsterdam kwam, om zoodanige akten op te maken, zij dit niet verkozen te doen, omdat zij dergelijke korporatiën niet als zedelijke, maar ons onzedelijke lichamen beschouwden. — De heer *Thorbecke* wil vaststelling van regelen voor *alles*. Daar is *Z. Exc.* tegen. Naar zijne meening moeten regels gering zijn; men moet alleen algemeene punten vaststellen, anders zijn het banden voor de vrijheid.

De heer *Godefroi* vraagt aan den Minister opheldering wat door de woorden „van Onzentwege” wordt bedoeld, en of de erkenning dan ook zou kunnen gegeven worden zonder de werking van de ministeriële verantwoordelijkheid.

De heer *van der Linden* wil twee punten konstatat — naar aanleiding van hetgeen door en door den heer *Godefroi* gezegd is, men hier regelt een punt van publiek regt en dat den erkenning eene staatsrechtelijke handeling is. — 2°. Vraagt hij of deze niet het kwaad zal keeren, waarover men klaagt? Zal de erkenning de schade-gevolgen voorkomen, die men vreest?

De Minister van Justitie antwoordt den heer *Godefroi*, dat met de woorden: „Van onzentwege wel degelijk bedoeld wordt instruktiën, door den minister gekontrasegneerd.”

Nadat de minister de tweemaal in art. 5 voorkomende woorden *van Onzentwege* daaruit had geligt, is dit art. met 31 tegen 29 stemmen aangenomen. Tegen hebben gestemd de heeren *Dommer, Westerhoff, Beens, Hugenholtz, Reinders, Jaspers, Bots, Meensen, v. d. Linden, v. Eck, Dullert, Hengst, Luyben, Meylink, v. Hoosvel, ten Cate, Strens, Heemskerk, Storm, Thorbecke, v. Reede, v. Bosse, Hoyack, Elout, de Poorter, Sloet, Mackay, v. d. Veen* en *Huguenin*.

Art. 6 is aangenomen.

Op art. 7 heeft de heer *v. d. Linden* een amendement voorgesteld. De beraadslaging zal morgen worden voortgezet.

SPANJE.

MADRID, Maandag 5 Maart.

De Cortes hebben den aanleg van den ijzeren spoorweg van Almanza aan den heer *Salamanca* toegestaan.

De Fransche gendarmerie op de grenzen is de Spaansche karabiniers behulpzaam in het vervolgen der Carlisten in het gebergte. Het Fransche gouvernement ondersteunt alzoo het onze.

DUITSCHLAND.

WEENEN 3 Maart.

De dood van keizer *Nikolaas* heeft hier den diepst-mogelijken indruk gemaakt. Prins *Gortschakoff* is door den keizer ontvangen, die hem betuigt heeft, dat hij innig deelnam in het verlies, dat de keizerlijke familie zoo onverwacht had getroffen. Alle hooge autoriteiten zijn met hetzelfde doel hun bezoek bij den Prins komen brengen. De Aartsbischop *Willem* gaat naar Petersburg.

— Het water van den Donau is gedaald en het is is weg. Er is van die zijde thans geen gevaar, en men verwacht slechts het gebulder van het geschat, om aan de bevolking de gelukkige tijding der bevalling van de Keizerin te brengen. (Van die bevalling hebben wij gister reeds bericht gegeven.)

WEENEN, 5 Maart.

Lord *John Russell* is van Berlijn alhier aangekomen.

Men meldt uit Warschau van den 6. Maart: Men wil hier weten, dat de overledene Keizer *Nikolaas*, vorst *Menschikoff* van het tooneel des oorlogs had teruggeroepen, en het opperbevel aan generaal *Osten-Sacken* toevertrouwd. Ook zou generaal *Studiger* naar Petersburg zijn opontboden.

BERLIJN, 4 Maart.

Lord *Russell* is gister morgen van hier vertrokken, zonder op nieuw door den Koning te zijn ontvangen. De dood van Keizer *Nikolaas* en de gevolgen, welke die gebeurtenis kan hebben, houden alle gemoederen bezig. Voor zijn dood heeft de Czaar per telegraaf een laatste heilgroet aan den Koning doen overbrengen, waarover *Z. M.* zeer is getroffen.

BERLIJN Dingsdag 6 Maart.

Eene uit Petersburg alhier ontvangen dépêche meldt, dat Keizer *Alexander II* de volmagt, aan Prins *Gortschakoff* te Weenen gegeven, heeft hernieuwd en tevens de grondslagen bevestigd, waarop thans de de onderhandelingen gevoerd worden.

ENGELAND.

LONDEN 5 Maart.

De *Times* levert op nieuw een artikel over de gevolgen, die de dood van Keizer *Nikolaas* kan hebben. De Russische troonsopvolger is, naar men zegt, zeer gehecht aan den vrede, en weinig geneigd de raadgevingen te volgen der oud Russische partij, door wier toedoen de oorlog is ontstaan. Maar het is nog twijfelachtig of de nieuwe Czaar den moed en het gezag zal hebben, om te handelen naar zijne meening en niet medegesleept te worden door het fanatisme van de partij, aan welker hoofd zijn broeder, de grootvorst *Konstantijn*, staat. Keizer *Nikolaas* had de kracht, om zulken invloed te wederstaan, die hij door eene langdurige regering had verkregen. Thans heeft het leger zijn hoofd en het rijk den magtigen arm verloren, welker gezag de zwakheid der landinstellingen vergoelijkte. Daarom is de dood van *Nikolaas* zulk een zwaren slag voor Rusland, zwaarder dan de nederlaag zijner legers, de vernieling zijner vloeten of het verlies van een deel van zijn grondgebied. Keizer *Nikolaas* was daarbij de kampioen van het onbeperkt gezag, en de bestrijder van alle liberale instellingen. Daarbij had hij ook in Midden-Europa zoo grooten invloed, waar klein-geestige Souvereinen zich alleen steunden op het gezag van den Czaar, en op dat gezag hun geheel politiek stelsel vestigden. De tijding van den dood des Keizers moet die Duitsche Souvereinen hard in de ooren hebben geklonken, want ze bracht hun vonnis, daar ze niet bij bekwaamheid, maar in dwang hun heil zochten. Zelfs de koning van Pruissen, die zooveel van zijne waardigheid aan familiebetrekking heeft opgeofferd, zal ondervinden, hoe bros eene staatkunde is, die niet op de belangen en de wenschen des volks, maar op een persoon steunt!

Door dien plotseligen dood is dus onze vijand, zoo gaast de *Times* voort, zoowel binnen als buiten 's lauds gefnuikt. De nieuwe Czaar kan van zijne onderdanen niet dezelfde opofferingen, niet hetzelfde vertrouwen, niet dezelfde gehoorzaamheid aan zijne bevelen vergen, als zijn vader bezat. Hij zal met veel meer gevaren te strijden hebben, en moet toezien op alles wat in zijn uitgebreid rijk thans in 't openbaar of in 't geheim voorvalt. De oorlog is voor hem slechts een nieuw gevaar. Om die te vervolgen moet hij meer geestkracht bezitten, dan zijn vader, die in den strijd is te kort geschoten. Wil hij daarentegen den vrede, die is voor hem veel gemakkelijker, want hij is lossen van alle banden, zijne persoonlijke trots is niet in de zegepraal gemoed. Wordt de strijd voortgezet, het is nog niet te voorzien, waartoe die zal leiden. In alle opzichten is de vrede vooral voor Rusland ook wenschelijk en het kan dien verkrijgen door de voorwaarden aan te nemen, die door de Europeesche kabinetten gesteld zijn en waarborgen te geven die voor de zekerheid en onafhankelijkheid van het Westen eene noodzakelijkheid zijn geworden.

LONDEN, Dingsdag 6 Maart.

De debatten in het Lagerhuis waren gisteren avond van belang onthloot. De behandeling der bill, betreffende het zegel der dagbladen, is tot Vrijdag uitgesteld. Eene begroting voor een der afdelingen van het departement van oorlog is aangenomen; de oppositie bestreed die begroting op één punt, doch werd geheel geslagen.

— 6 Maart. Gec. 93¹/₈; Sp. 1 pCt. 18¹/₄; Com.-Bew. 4¹/₂; Peru 70; Mex. 20¹/₂.

FRANKRIJK.

PARIS 5 Maart.

Het *J. des Débats* geeft een overzicht van den staat der oorlogvoerende partijen in de Krim, op het oogenblik van den onverwachten dood van keizer *Nikolaas*. Ten gevolge der voortdurend aangebrachte verstoringen bedraagt het verbonden leger voor Sebastopol stellig 100,000 man. Voegt men daarbij de 40,000 Turken, die bij Eupatoria worden bijeenge-

trokken en de troepen die nog onder weg zijn, dan komt men stellig tot het cijfer van 150,000 voor de verbondenen. Het Russische leger zal waarschijnlijk minder talrijk zijn. Met het garnizoen van Sebastopol zou men het op 100,000 man kunnen stellen, zoodat dan hoogstens 60 à 65,000 Russen voor krijgsoperatiën zouden overblijven. Daaruit kan men zich ook verklaren, waarom de Russen na den slag bij Inkerman geheel werkeloos zijn gebleven. Men moet daarbij in 't oog houden, dat het Russische leger zoo niet meer, dan toch zeker evenveel heeft geleden van den winter, dan de verbondenen. Was het vervoer alleen van Balaklava naar het Eng. leger op zoo geringen afstand bijna ondoenlijk, men zal zich kunnen begrijpen, hoeveel bij gemis aan steenen wegen, en bij afwisselende vorst, dooi, sneeuw en regen, het Russische leger den grootsten kommer zal hebben geleden, en hoezeer het zenden van versterkingen in troepen bijna ondoenlijk was. De Krim levert ook niet de gemakken op, die men des winters in geheel Rusland heeft van het vervoer per slede; daartoe is het klimaat niet gelijkelijk koud genoeg.

Thans wordt de ijzeren weg van Balaklava naar het kamp der Engelschen gereed gemaakt; van Kamiesch naar het Fransche kamp loopt een goede steenweg, en tusschen beide kampen zijn verschillende wegen daargesteld. Te Balaklava en Kamiesch zelf zijn geheele steden van barakken en tenten opgerigt voor magazijnen, hospitalen, werkplaatsen, waarin eene militaire bevolking wemelt. De Fransche administratie heeft groote bakkerijen en slagterijen doen oprigten, en alle andere levensmiddelen worden geregeld in de magazijnen geborgen: beschuit, suiker, koffij, rijst, enz. Voeg daarbij de kleederenmagazijnen en de bijzondere winkels en men zal zich nog slechts een klein denkbeeld kunnen vormen van de levendigheid, die te Kamiesch heerscht. Want buiten alle deze inrigtingen zijn er talrijke werkplaatsen gemaakt voor de artillerie, genie en marine. De artillerie en genie korpsen leveren allerlei geschikte werklieden op, maar ook onder de infanterie vindt men meestal vindingrijke mannen, die voor alles zijn te gebruiken, zoodat er geen ambacht is, dat niet zijne beoefenaars heeft, geene werkplaats, waarin men geene geschikte arbeidsheden telt. Het Fransche leger brengt overal deze hulpbronnen met zich, en behalve dat het daardoor voor zich in alles kan voorzien, brengt het overal met zich de beschaving. Het Eng. leger mist dit geheel en al: de soldaten kunnen slechts vechten. In de Fran vindt Brittanje een goed voorbeeld, en het is zeker, dat Engeland van het voorbeeld gebruik zal maken, om zijne militaire inrigting te verbeteren.

Wat de belegeringswerken aangaat, het *J. des D.* zegt, dat die aan de Fransche zijde zoover zijn gevorderd, dat men reeds met de mijnen is gaan werken. Men heeft de begraafplaats bereikt en het Lazaret in bezit genomen. De regter zijde was aan het Engelsche leger ter bewerking opgedragen. Van die zijde vooral was de aanval gemakkelijk en van de meest voordeelige gevolgen. De Britten hebben echter te langzaam gearbeid, en nu twee Fransche divisien hen zijn toegevoegd, hebben de Russen het gevaar ingezien, dat er uit zou voortvloeijen, als men in het Arsenaal, de marine stad, was doorgedrongen en van daar de militaire haven had kunnen vernielen. De Russen hebben thans den toren van Malakoff, die door het vuur der Engelschen reeds half vernield was, afgebroken en zijn bezig met den afbraak daarvan een nieuw fort of groot bastion aan dien kant op te rigten.

Hoe langzaam ook, men moet thans voortgaan met het geregeld beleg. Men had het vuur eerst geopend uit te weinig stukken en te klein kaliber. De lancaster-stukken hoe goed in uitwerking hebben ook getoond te veel gebreken te hebben. Thans zijn de batterijen nog gedekt, maar met zooveel en zoo zwaar geschut bezet, dat men mag verwachten, dat als het vuur geopend wordt de uitwerking verschrikkelijk zal wezen en de bestorming met goeden uitslag zal kunnen volgen.

MARSEILLE, Dingsdag 6 Maart.

De inschepping van troepen wordt voortgezet; 25 zeilschepen zijn reeds geladen. De Euphrate brengt de keizerlijke drukkerij naar de Krim over.

De overige transportschepen hebben aan boord materieel voor de artillerie, paarden en amunitie; alles voor de Krim bestemd.

De korvet de *Tonnerre* is Zondag reeds vertrokken, en de Euphrate gisteren met Engelsche officieren, enz. aan boord.

Zes groote pakketboten, als 3 Engelsche en 3 Fransche maken zich gereed om te vertrekken.

De brieven, die de Louqsor moest aanbrengen, welk vaartuig den 22. Feb. van Konstantinopel is vertrokken, zijn nog niet aangekomen. De Bysantin, op denzelfden dag vertrokken, is gisteren avond alhier aangekomen. Dit vaartuig en de pakketboot *l'Infernal* brengen zieken herwaarts over.

De Bysantin brengt berigten aan tot 22 Febr. *Omer-Pacha* had zich naar het kamp der geallieerden begeven om de laatste konferentien bij te wonen.

Utrecht, bij L. E. BOSCH en Co.